

ČRo Hradec Králové

Jak napsat knihu?

10.3.2017 ČRo Hradec Králové str. 1 08:35 Host ve studiu
Univerzita Pardubice

Jakub SCHMIDT, moderátor

Je pět minut po půl deváté a v Dobrém ránu Českého rozhlasu Hradec Králové nás dnes čeká, myslím, zajímavé povídání s neméně zajímavým člověkem. Schválně, už jste někdy zkoušeli něco sami napsat? Třeba nějakou knihu, román nebo něco podobného, třeba básně jenom tak sami pro sebe. No, možná každý z nás už takovou zkušenost má, ale je pravdou to, že většinou to skončí někde v šuplíku a možná, že spíš se za to i stydíme. No a o tom všem si tedy dneska budeme povídat s pedagogem, který tvůrčí psaní na **Univerzitě v Pardubicích** dokonce vyučuje, s panem doktorem Jiřím Studeným, tak vás tady vítáme, dobrý den, dobré ráno.

Jiří STUDENÝ, pedagog

Dobré ráno, dobrý den.

Jakub SCHMIDT, moderátor

Tak kolik knih už jste napsal vy sám, pane doktore? Pochlubte se.

Jiří STUDENÝ, pedagog

Tak já jsem napsal knih celkem asi osm, šest básnických sbírek. Tam je trošku komplikovanější, že ty sbírky vycházely pod různými jmény, a dvě odborné knihy, takže osm.

Jakub SCHMIDT, moderátor

A takže, takže už jste taky začínal s těmi básničkami nějakým dívkám, když ...

Jiří STUDENÝ, pedagog

Určitě.

Jakub SCHMIDT, moderátor

Jo, jo.

Jiří STUDENÝ, pedagog

To je samozřejmě základ pro každou poezii.

Jakub SCHMIDT, moderátor

Tak asi pravdou je ale to, jak jsem už říkal, že většinou u většiny z nás tedy, si myslím, že ty básničky skončily právě někde v tom šuplíku než na pultech knihkupectví. Byly ty vaše první básně, tedy konkrétně nějaké konkrétní dívce? A četla je? Měl jste odvahu? Našel jste odvahu jí je předat, aby si je přečetla?

Jiří STUDENÝ, pedagog

No to samozřejmě jsem takovou odvahu neměl. Byly určené konkrétní dívce, ale to je tak strašně dávno, že asi už ani nemá smysl se o tom jako dál bavit. Ne, nečetl jsem jí to, ale byl to důležitý začátek, protože poezie je spojená s pocity, emocemi, s nějakým sebevyjádřením, i troška té bolesti do ní patří, takže to tam všechno bylo tenkrát.

Jakub SCHMIDT, moderátor

A to jsem se právě chtěl zeptat, co tak jako člověka obecně žene k tomu vyjadřovat se psaním? Je to teda zpočátku asi možná, možná ta láska, zamilovanost, ty pocity.

Jiří STUDENÝ, pedagog

Já si myslím, že každého, kdo trošku u toho psaní pak i zůstal, nežene jenom tohleto, ale taky ho žene čtení, jo, protože se nedá bez toho, že bychom se stali příznivci literatuři, literatury, nadšenci, takže čtení je, myslím, ten základ pro každého a i já jsem začínal jako nadšený čtenář a z toho pak všechno ostatní se rodilo.

Jakub SCHMIDT, moderátor

No já jsem se právě někde dočetl, že vlastně tu lásku a ten začátek těch náctiletých, to už, to je jedna inspirace, a pak ta druhá je vlastně v závěru života, že jakoby toužíme a chceme, aby po nás tady něco zůstalo.

Jiří STUDENÝ, pedagog

Tohle zajímavá věc, já teda ještě k tomu životu jako se spíš stavím, že bude pokračovat, ne že by končil, nicméně mám tu zkušenost jako učitel, protože jsme na **Univerzitě v Pardubicích** také učili tvůrčí psaní seniory, na **univerzitě** třetího věku a pak vlastně tam byly nějaké závěrečné práce a skutečně mám tu zkušenost, že pro ty seniory největším impulsem, když se jim vyloží, co to je tvůrčí psaní, je právě sepsat třeba svoje vzpomínky nebo nějakým způsobem zbilancovat nějakou důležitou událost svého života a bylo pro mě příjemným překvapením, že právě v téhle té věkové generaci takováhle touha skutečně existuje a my jsme se jí snažili v tvůrčím psaní podpořit.

Jakub SCHMIDT, moderátor

Hm. Tvůrčí psaní, to je samostatný předmět na **Univerzitě Pardubice**, a tak mě tak napadá ale, dá se vůbec jakoby to psaní jako takové nějak naučit? Jde to? Není to spíš o talentu?

Jiří STUDENÝ, pedagog

Určitě to je o talentu. Tu otázku, kterou mi kladete, to je taková úplně erbovní otázka.

Jakub SCHMIDT, moderátor

Ano, ano.

Jiří STUDENÝ, pedagog

Tvůrčího psaní, ale překvapivě hlavně v Čechách, protože tady se ještě úplně nedůvěřuje různým variantám činností, které třeba nemusí nutně vést k tomu, že vytvoříte knihu, takže když trošku bych zabrousil do nějakého teoretizování, tak tvůrčí psaní má různé podoby a jedna z těch podob je teda to literární psaní, o kterém vy mluvíte, tam si myslím, že samozřejmě můžeme talentovaným studentům nebo komukoliv, i těm seniorům, ukázat třeba, jak můžou zlepšit to, co už v nich je, pomoci jim v jejich talentu. Já tomu říkám s nadsázkou literární koučink. Ale pak je tady tvůrčí psaní, kterému říkáme třeba terapeutické nebo motivační, a tam potom nabídneme studentům a zase zájemcům z jakékoliv kategorie určité techniky, jak pomoci psaní se můžou dostat blíže k sobě, jak si můžou formulovat svoje pocity, emoce a překvapivě tady to tvůrčí psaní má nejbliž třeba k tomu, co se děje v manažerské sféře. Právě ten koučink, mentoring a podobné techniky.

Jakub SCHMIDT, moderátor

Tak je pravda, že vlastně to všechno se nám potom v té práci hodí při tvorbě nějakých prezentací a podobně.

Jiří STUDENÝ, pedagog

Určitě. Přesně tak, ano.

Jakub SCHMIDT, moderátor

No já jsem si včera pročetl takový souhrn nějakých pravidel a tam se mi hned líbilo to první, je jich asi 50, pište jen to, co byste sami chtěli číst.

Jiří STUDENÝ, pedagog

No to je pravda. Na druhou stranu když vyučujeme tvůrčí psaní, tak zase nemůžeme nechat ty svoje svěřence jenom v té pohodlné poloze, že budou psát to, co by chtěli si sami přečíst, je potřeba se naučit psát i na témata, která třeba by sami, třeba která by si sami nevybrali, takže v takovém případě je to skutečně výuka jako každá jiná.

Jakub SCHMIDT, moderátor

Takže člověk se rozvíjí vlastně.

Jiří STUDENÝ, pedagog

Člověk se rozvíjí a zkouší si i věci, které by si sám třeba předtím nezkusil, takže je to pravda. A na druhou stranu by to mohlo vést k určité pohodlnosti, a to my v tom předmětu tvůrčí psaní, obecně v kreativité vlastně úplně nemáme rádi, jo, ta pohodlnost je něco, co nás drží tam, kde jsme, a kreativita spíš znamená, pojďme někam jinam, zkusme, jak to tam vypadá, co by to s námi udělalo.

Jakub SCHMIDT, moderátor

Říká doktor Jiří Studený z katedry literární kultury a slavistiky **pardubické univerzity**, jinak taky, myslím, že to můžeme říct, doktor Crazy Bird.

Jiří STUDENÝ, pedagog

Ano.

Jakub SCHMIDT, moderátor

Ano. A proč doktor Crazy Bird, tak o tom si za chvíli možná taky povíme. Tak poslouchejte dál Dobré ráno Českého rozhlasu Hradec Králové.

/ Písnička /

Jakub SCHMIDT, moderátor

Zajímavý člověk a myslím zajímavé téma, to je dnešní Dobré ráno Českého rozhlasu Hradec Králové ve svém závěru. Naším hostem je stále pan doktor Jiří Studený z katedry literatury nebo literární kultury a slavistiky **Filozofické fakulty Univerzity Pardubice**, který kromě toho, že tedy umí básnit a psát, umí taky moc pěkně mluvit a tu rétoriku vy osobně taky, pane doktore, vyučujete, že jo?

Jiří STUDENÝ, pedagog

Já se snažím. Rétoriku vyučuju na podobných principech, jako se snažím učit tvůrčí psaní a i v téhle té oblasti zase jsou zajímavé, zajímavé takové průniky s jinými disciplínami, třeba zase s tím managementem, který nemá úplně v Čechách na různých ustláno na veřejnosti. Je tam spousta zajímavých věcí a je mě třeba zaujalo, že se stále více mluví více ne o třeba o time managementu, ale o energetickém managementu, takže ...

Jakub SCHMIDT, moderátor

Hm, a co to znamená?

Jiří STUDENÝ, pedagog

To znamená, že když máme dostatek energie, tak naše kreativita volně proudí a jsme schopni spousty věcí, které bychom třeba ani nemysleli si, že jsme schopni. A ta rétorika právě, aspoň v mém pojetí, takhle, takhle je vyučována. Já se snažím studenty přivést k té jejich energii a k tomu, aby pracovali s vlastní myslí.

Jakub SCHMIDT, moderátor

Ono je taky důležité právě i při té rétorice umět právě nejenom s tou myslí zacházet, ale i s tou energií.

Jiří STUDENÝ, pedagog

Přesně tak. S emocemi, s pocity, s tím tlakem, který na vás, ať už to vnímá, nebo nevnímá, vyvíjí to obecnost, publiko, publikum, Bono publico, jsme v Hradci Králové.

Jakub SCHMIDT, moderátor

Ano, v Hradci Králové.

Jiří STUDENÝ, pedagog

A tak to vy znáte, protože víte, že jako ta práce s lidmi tohle to obsahuje.

Jakub SCHMIDT, moderátor

Ano. No já mám někdy, já mám někdy problém s tou energií, trošičku ji ukočírovat jakoby, jo, protože potom člověk mluví překotně a ...

Jiří STUDENÝ, pedagog

Přesně tak, je to tak.

Jakub SCHMIDT, moderátor

Jo, takže, takže to se také učí, takže se to dá naučit, dá se to.

Jiří STUDENÝ, pedagog

Myslím si, že se to dá naučit. Dá se to tím sebezpozorováním, sebereflexí postupně uvést do určitých zvládnutelných mezí.

Jakub SCHMIDT, moderátor

Hm. Pojďme se vrátit zpátky zase k tomu psaní a možná úplně zpátky i k tomu vašemu psaní, protože teď mě zajímá, kdo je to ten doktor Crazy Bird?

Jiří STUDENÝ, pedagog

Doktor Crazy Bird je jakési moje druhé já, které se postupně rodilo, když jsem přišel do akademické sféry, kde přece jenom to zaměření je hodně teoretické, chce se po vás i určitý vědecký způsob myšlení, což mě baví, to já to nepopírám, ale zároveň potřebuju si udržovat takovou tu svoji divokou nespoutanou, takovou trošku malinko šamanismy a jógami ovlivněnou druhou tvář, a to právě reprezentuje doktor Crazy Bird.

Jakub SCHMIDT, moderátor

A vaši studenti ve škole vám říkají pane doktore Studený nebo ne?

Jiří STUDENÝ, pedagog

Určitě. Určitě tak.

Jakub SCHMIDT, moderátor

No, a když se ještě vrátíme zpátky k těm kurzům, tak stane se vám, že k vám přijde někdy student, na kterého vy vyloženě koukáte s otevřenou pusou a říkáte si, jo, tak od toho bych se naopak moh učit já?

Jiří STUDENÝ, pedagog

Přesně, je to tak. A já jako učitel to tak i chápu, že je to proces oboustranný a jsem nadšen, když potom vidím, že někdo, kdo má velký talent a vlastně je hotový autor, přijde a třeba ode mě poradit, jo, takže máme i na naší fakultě, na katedře řadu lidí, kteří už publikují, dokonce ne jednu knih, několik knih, píší romány, povídky a naprosto takovéhle lidi obdivuju, protože skutečně ten talent potom je jenom potřeba nezkazit.

Jakub SCHMIDT, moderátor

Takže i pro vás velká inspirace vlastně v mladých lidech.

Jiří STUDENÝ, pedagog

Určitě, je to tak.

Jakub SCHMIDT, moderátor

Kteří k vám přicházejí se učit. No, a teď mě zajímá taková věc, protože my vlastně dneska v té dnešní době, my se tedy bavíme o psaní spíš literárních záležitostech a uměleckému psaní se věnujeme, ale protože dneska vlastně ta doba nás k tomu psaní obecně nutí. My píšeme esemesky na mobilech, my píšeme e-maily, taky to souvisí zase s tím čtením, takže vlastně pořád čteme.

Jiří STUDENÝ, pedagog

Je to pravda. Todle třeba si spousta lidí neuvědomuje, že čtení se jenom změnilo z hlediska toho, v jakým, v jakém médiu se nám dostává to čtení. A ten náš obor, na kterém já vyučuji, je obor bakalářský, takže trochu praktičtější zaměřený než ty obory magisterské, a tam právě překvapivě narážíme na to, že studenti skutečně si neuvědomují, že, že, že si taky musí umět číst, že je potřeba tomu věnovat určitá pozornost.

Jakub SCHMIDT, moderátor

A chápat vlastně.

Jiří STUDENÝ, pedagog

Chápat ten text, vidět jeho různé stránky, a todle vlastně by měl být jeden z cílů vysokoškolského **vzdělání** podle mého názoru, určitá gramotnost mediální a taková textová, komunikační gramotnost. Zdá se, že to je jednoduchá věc, ale není to jednoduchá věc a v tom chvatu a v té vřavě dnešního světa často právě tyhle ty jednoduché záležitosti zanikají.

Jakub SCHMIDT, moderátor

A vy sám když potřebujete někomu sdělit, tak radši zavoláte, zvednete telefon, anebo napíšete esemesku? Nemáte s tím problém.

Jiří STUDENÝ, pedagog

To je, to je různé, nemám s tím problém. Já píšu rád maily, dávám si záležet na tom, aby byly pěkné, pokud to stihnu, esemesky taky promyslím, takže myslím si, že to není, to není v tom médiu, ale je to v ochotě vytěžit z toho média, co vám nabízí nového, a zároveň ho nějakým způsobem kultivovat, protože tím kultivujete i sebe, jo. Člověk, když kultivovaně se vyjadřuje, tak kultivuje i sám sebe.

Jakub SCHMIDT, moderátor

Tak co byste na konec poradil těm, kteří třeba píšou knihy nebo básničky třeba sami pro sebe jen tak do šuplíku a nemají zatím tu odvahu a chtěli by možná, nebo mají to někde, mají, nemají se bát?

Jiří STUDENÝ, pedagog

Ne, nemají se bát a žijeme v době, která je v tomto směru velmi, velmi otevřená a můžu třeba dát příklad zase z našeho, z našeho pracoviště, kde už jsme pomohli na svět několika sborníkům studentským. A když říkám pomohli na svět, tak opravdu jenom asistovali. Není dneska problém dát dohromady nějakou skupinu lidí přes Facebook, přes další sociální sítě, objednat si před různé služby, které se na internetu dají vyhledat, dokonce sazbu, vazbu knížky, takže ten sborník konkrétně, který se jmenuje Ostatní ryby se ještě neprobudily, nedávno jsme ho křtili, je to básnický sborník deseti autorů, v podstatě si to všechno udělali sami. Pak peníze získávali prostřednictvím autorských čtení, besed, známých, takže myslím si, že není nutné se orientovat hnedka na velká nakladatelství, oni mají svoje vlastní záměry, ale je potřeba skutečně se postarat sám o to, jak se dá do literárního světa vstoupit a opravdu to jde.

Jakub SCHMIDT, moderátor

A kdo by si chtěl rozšířit možnost, tak připomeňme jenom, že i na **pardubickou univerzitu** se můžou podávat přihlášky do konce března tedy.

Jiří STUDENÝ, pedagog

Ano, do konce března na obor historicko-literární studia a slavistika zemí Evropské unie.

Jakub SCHMIDT, moderátor

Ano, říká Jiří Studený z katedry literární kultury a slavistiky **filozofické fakulty Univerzity Pardubice**. Moc děkujeme za návštěvu a přeje samozřejmě co jiného než hodně, hodně šikovných studentů u vás. Na shledanou.

Jiří STUDENÝ, pedagog

Já děkuju, na shledanou.